

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 4092/2023
14.11.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Наташа Трнинић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., кога заступа пуномоћник Никола Аврић, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2078/22 од 01.11.2022. године, у седници одржаној 14.11.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж 2078/22 од 01.11.2022. године и предмет **враћа** том суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П 6320/2018 од 10.05.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име враћања зајма по уговору о краткорочној позајмици - зајму од 14.05.2018. године исплати износ од 500.000,00 динара са законском затезном каматом од 15.06.2018. године до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова поступка исплати износ од 106.500,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2078/22 од 01.11.2022. године, усвојена је жалба тужиоца и преиначена првостепена пресуда тако што је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име враћања зајма по уговору о краткорочној позајмици - зајму од 14.05.2018. године исплати износ од 500.000,00 динара са законском затезном каматом од 15.06.2018. године до исплате и обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од 137.100,00 динара на име трошкова парничног поступка са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу исплати на име трошкова жалбеног поступка износ од 57.600,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију, због погрешно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побјану пресуду на основу члана 408, у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 10/23) Врховни суд је нашао да је ревизија туженог основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је као шеф градилишта ангажовао 2017. године тужиоца за рад на градилишту у Немачкој, када су се и упознали. Тужилац је путем Western union-а доставио туженом 21.12.2017. године износ од 72.899,04 динара, дана 23.12.2017. године износ од 242.243,16 динара и дана 22.01.2018. године износ од 15.764,77 динара. Парничне странке су 14.05.2018. године потписале уговор о краткорочној позајмици - зајму и то тужилац као зајмодавац, а тужени као зајмопримац, на износ од 500.000,00 динара, са роком враћања од месец дана рачунајући од почетка коришћења зајма, те да зајмодавац неће обрачунавати камату. Пуномоћник тужиоца је 02.07.2018. године сачинио опомену пред тужбу коју је туженом доставио препорученом пошиљком 03.07.2018. године са роком од осам дана од дана пријема опомене за исплату траженог износа од 500.000,00 динара. Тужилац није туженом 14.05.2018. године предао износ од 500.000,00 динара. Тужени наведени износ није исплатио тужиоцу.

На основу тако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је применом одредаба чланова 26, 47, 52, 66 и 557. Закона о облигационим односима оценио да је неосновано потраживање тужиоца, налазећи да није дошло до испуњења уговора, јер на дан сачињавања уговора тужилац није ни предао туженом износ зајма наведен у том уговору, да тужилац није желео дејство тог уговора, а да се сабрани износи ранијих позајмица послатих преко Western union-а од укупно 330.906,97 динара, разликује од уписаног износа у спорном уговору а које потраживање је застарело сагласно одредби члана 559. ЗОО. Без обзира на то што су парничне странке покушавале да наведу правну природу спорног уговора о зајму и то тужилац да се ради о раније учињеним позајмицама тужиоцу за куповину материјала, а према наводима туженог о неуспелом посредовању, закључује да је уговор о зајму 14.05.2018. године привидан уговор, односно ништав и да не производи правно дејство, због чега је одбијен тужбени захтев.

Другостепени суд није прихватио закључак првостепеног суда, па је применом одредбе члана 262. став 1. ЗОО преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев, налазећи да су странке сагласном изјавом воље закључиле писмени уговор о зајму којим су споразумно одредиле износ зајма и рок његовог враћања и на тај начин уредиле своје дотадашње имовинске односе. Како у конкретном случају предметни уговор о зајму представља правни инструмент којим су регулисана међусобна права и обавезе уговорних страна, то се у смислу одредбе члана 66. став 1. ЗОО не ради о привидном уговору, због чега исти производи правно дејство.

По оцени Врховног суда овакво становиште другостепеног суда засновано је на другачијем чињеничном стању од утврђеног у првостепеном поступку, на шта се основано ревизијом указује, у смислу члана 407. став 2. ЗПП. Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду на основу члана 394. став 1. тачка. 3. и 4. ЗПП налазећи да је на правилно утврђено чињенично стање, првостепени суд извео неправилан закључак о постојању других чињеница на којима је заснована пресуда и погрешно применио материјално право.

Међутим, другостепени суд је чињенице на основу којих је извео закључак о основаности тужбеног захтева, без одржавања расправе, засновао на другачијој (свеобухватној) оцени изјава саслушаних странака, исказа сведока и писаних доказа у односу на чињенично стање утврђено у првостепеној пресуди. Наиме, одлука првостепеног суда заснована је на чињеници да тужилац није предао туженом износ зајма наведен у предметном уговору и с тим у вези није прихватио навод тужиоца да износ од 500.000,00 динара из тог писаног уговора, представља сабране износе раније учињених позајмица које је слао туженим путем Western union-а. Насупрот томе, другостепени суд закључује да су странке закљученим писаним спорним уговором о зајму, регулисале целокупне дотадашње међусобне имовинске односе, утврдиле висину и рок враћања дугованог износа и да је тужени у обавези да испуни преузету обавезу позивајући се на одредбу члана 262. став 1. ЗОО. При том није расправљена доспелост траженог новчаног потраживања, због чега је нејасан и закључак другостепеног суда да је тужени пао у доцњу са испуњењем обавезе дана 15.06.2018. године, јер другостепени суд није ценио да је према члану 2. став 1. Уговора о краткорочној позајмици-зајму од 14.05.2018. године уговорено да се зајам даје са роком од једног месеца рачунајући од почетка коришћења зајма, а не од дана закључења уговора, што је све од битног значаја за одлучивање о основаности захтева у овој правној ствари.

Одредбом члана 383. став 3. Закона о парничном поступку, прописано је да ако веће другостепеног суда нађе да је ради правилног утврђења чињеничног стања потребно да се пред другостепеним судом понове већ изведени докази или докази чије је извођење одбио првостепени суд, може да закаже расправу пред другостепеним судом. Следом изнетог, из наведене законске одредбе произлази да другостепени суд није у могућности да другачије цени непосредно изведене доказе пред првостепеним судом ради преиначења првостепене пресуде. Ако не прихвати оцену доказа првостепеног суда, другостепени суд је дужан да закаже расправу на којој ће, поновним извођењем доказа, саслушањем странака и сведока да утврди битне чињенице за правилно одлучивање о тужбеном захтеву тужиоца. Другостепени суд није поступио на начин прописан цитираном одредбом закона, па због тога правилност примене материјалног права не може да се испита.

Са напред наведених разлога, чињенично стање од значаја за одлуку о постављеном захтеву није довољно расправљено и самим тим непотпуно утврђено, а што је све било од утицаја на правилну примену материјалног права. Због тога је побијана другостепена пресуда морала бити укинута и предмет враћен том суду на поновно суђење.

Укинута је и одлука о трошковима поступка, јер зависи од његовог исхода.

У поновном поступку другостепени суд ће поступити по изнетим примедбама и одлучити да ли је ради правилног и потпуног утврђења чињеничног стања, као и евентуалне другачије оцене изведених доказа, потребно одржати расправу пред тим судом, да би потом имао могућност да те доказе оцени и разјасни све околности и чињенице за правилну примену материјалног права, након чега ће донети правилну и закониту одлуку.

Из наведених разлога одлучено је као у изреци, применом одредбе члана 416. став 3. ЗПП.

Председник већа - судија
Мирјана Андријашевић, с.р.

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић